

FI

FI

FI

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 4.3.2009
KOM(2009) 114 lopullinen

TIEDONANTO KEVÄÄN EUROOPPA-NEUVOSTOLLE

Elvytys Euroopassa

OSA 1

TIEDONANTO KEVÄÄN EUROOPPA-NEUVOSTOLLE

Elvytys Euroopassa

1. JOHDANTO

Kuuden viime kuukauden aikana maailmanlaajuinen talouskriisi on kohdistanut ennennäkemättömiä paineita Eurooppaan. EU:n sinnikkyys ja reagointinopeus on pantu koetukselle. Tilanne on myös luonut koordinoitua haasteita ja lisännyt tarvetta solidaarisuuteen 27 jäsenvaltion kesken. Viime syksynä EU toteutti tarvittavia toimia rahoitusmarkkinoiden romahtamisen estämiseksi. Joulukuussa se hyväksyi Euroopan talouden elvytyssuunnitelman taantumien pysäyttämiseksi ja edellytysten luomiseksi sille, että talous kääntyisi kasvuun. Komissio ja jäsenvaltiot ovat reagoineet myönteisesti tarpeeseen toteuttaa toimenpiteitä kriisin selvittämiseksi ja elpymiseen valmistautumiseksi.

Näiden toimenpiteiden toteuttamisen yhteydessä on huomattu, että koordinoitua on lisättävä toimenpiteiden myönteisten vaikutusten maksimoimiseksi. Tämän tiedonannon tarkoituksena on määrittää, kuinka kriisin selvittämisessä ja elpymisen käynnistämiseksi olisi edettävä EU:ssa. Se sisältää rahoitusalan kunnianhimoisen uudistusohjelman ja siinä tarkastellaan toimenpiteitä, joita toteutetaan kysynnän ylläpitämiseksi, investointien edistämiseksi ja työpaikkojen säilyttämiseksi tai luomiseksi. Siinä luodaan myös suunnitelma toukokuun työllisyyttä käsittelevän huippukokouksen valmistelemiseksi. Lisäksi EU:n sisäiset ponnistelut asetetaan tiedonannossa laajempaan G20-huippukokouksen kontekstiin. EU:n olisi esitettävä tässä huippukokouksessa kunnianhimoisen toimintasuunnitelman kansainvälisten rahoitusmarkkinoiden hallintojärjestelmän uudistamiseksi.

Maailmantalouden jatkaessa laskuaan kysynnän väheneminen ja työpaikkojen menettäminen vaikuttavat yrityksiin, perheisiin ja yhteisöihin koko EU:ssa. Luottamus rahoitusalaan on pysynyt vähäisenä. Uusia heikkouksia ilmenee yhä ja ne edellyttävät koordinoitua toimia. Pankkijärjestelmän siivoaminen on edellytys paluulle normaaleihin luotto-olosuhteisiin. Tarvitaan paljon ponnisteluja, koska elpyminen vie aikaa.

Rahoitusmarkkinoiden vakauttaminen ei ole vielä johtanut heikon luottotarjonnan paranemiseen ja yrityksille ja kotitalouksille suunnatun lainanannon elpymiseen. Tämän vuoksi EU:n on pidettävä yllä rahoitusalan uudistustahtia ja jatkettava sääntelyn uudistamista. Lisäksi valvontajärjestelmä on sovitettava paremmin nykyiseen kansainväliseen toimintaympäristöön.

Niin kauan kuin lainananto on vähäistä, pyrkimykset lisätä kysyntää ja kuluttajien luottamusta ovat vaikutukseltaan pieniä. Joulukuussa hyväksytyssä elvytyssuunnitelmassa sovitun elvytyspaketin täytäntöönpano on aloitettu. Vaikka viekin aikaa ennen kuin myönteiset vaikutukset ovat nähtävissä taloudessa, mittavat finanssipoliittiset toimet (joiden suuruus on noin 3,3 prosenttia EU:n BKT:stä tai yli 400 miljardia euroa) luovat uusia investointeja, tukevat työntekijöitä ja heidän perheitään ja edistävät kysyntää. Lisäksi toteutetaan toimia, joiden pitkän aikavälin tavoitteena on luoda EU:hun kilpailukykyinen ja kestävä talous kasvua ja työllisyyttä koskevan Lissabonin strategian mukaisesti. Tämä takaa sen, ettei EU pelkää puuttua vallitsevaan taantumaan vaan valmistautuu myös käyttämään tulevat mahdollisuudet hyödyksi parhaalla mahdollisella tavalla.

Samaan aikaan vaikutus työpaikkoihin on yhä suurempi. On toteutettava kohdennettuja toimia, jotta rajoitetaan henkilöihin kohdistuvia vastoinkäymisiä ja estetään arvokkaiden taitojen menetys. Toimenpiteitä on mahdollista toteuttaa ja niitä olisikin toteutettava ihmisten pitämiseksi työelämässä taantuman läpi ja luovien ratkaisujen kehittämiseksi työvoiman taitojen lisäämiseksi.

Tämä on maailmanlaajuinen kriisi, eikä elpyminen ole täydellistä ennen kuin maailmantalouden suurten toimijoiden talous on jälleen kääntynyt kasvuun ja ne käyvät kauppaa keskenään. EU:ssa toteutetut toimenpiteet ovat inspiroineet kumppaneitamme maailmalla ja ne ovat auttaneet pääsemään yksimielisyyteen toimintamallista, joka olisi muutettava konkreettiseksi toimiksi tulevassa G20-kokouksessa Lontoossa.

Kriisin aikana koko EU:n laajuisen ulottuvuuden merkitys on tullut yhä selvemmäksi. Yhteismarkkinat ovat olleet EU:n talouskasvun perusta 15 viime vuoden ajan. Ne ovat edistäneet kasvua, joka on luonut miljoonia työpaikkoja ja tehnyt Euroopan kilpailukykyisemmäksi ja tehokkaammaksi. Ne ovat luoneet ennennäkemättömän keskinäisen riippuvuuden: kauppiat, toimittajat, valmistajat ja kuluttajat eivät koskaan ole olleet yhtä tiivisti yhteydessä toisiinsa. Kaikki jäsenvaltiot käyvät enemmän kauppaa toistensa kuin muun maailman kanssa. Sen vuoksi paras tapa piristää taloutta on käyttää hyväksi tätä keskinäistä riippuvuutta ja välttää samalla pyrkimyksiä asettaa keinotekoisia rajoitteita elvytystoimenpiteiden vaikutukselle.

Tämä korostaa koordinoinnin tärkeyttä. Vaikka jäsenvaltioiden yhteiskunnallisissa ja taloudellisissa tilanteissa on selviä eroja, jokaisella niistä on käytettävissään runsaasti välineitä erityisolosuhteisiinsa vastaamiseksi. Nämä välineet ovat tehokkaimpia, jos niitä käytetään selvästi EU:n puitteissa. Esimerkiksi kansallisilla toimenpiteillä kysynnän edistämiseksi on usein myönteinen rajat ylittävä vaikutus tavaroiden ja palvelujen kysyntään toisissa jäsenvaltioissa. Tämä johtaa elpymiseen koko Euroopassa.

EU:n taloudella on suuria pitkäaikaisia vahvuuksia. Säilyttämällä vahvan asemansa maailman vientimarkkinoilla EU on osoittanut, että sen kilpailukyky riittää menestykseen globalisaation aikakaudella. EU:n työvoima on ammattitaitoista ja sen yhteiskuntamallit, jotka suojelevat yhteiskuntamme heikoimmassa asemassa olevia, ovat osoittaneet arvonsa erityisen voimakkaan paineen alla. EU:lla on erityisen hyvät mahdollisuudet siirtyä vähäpäästöiseen talouteen ja vastata ilmastonmuutoksen ratkaisemisen luomaan teknologiseen haasteeseen. Yhteiset ponnistelut kriisiä vastaan solidaarisuuden hengessä ovat Euroopalle paras tapa käyttää näitä vahvuuksia taantuman pysäyttämiseksi ja kasvu-uralle palaamiseksi.

2. VAKAAN JA LUOTETTAVAN RAHOITUSJÄRJESTELMÄN PALAUTTAMINEN JA SÄILYTTÄMINEN

2.1. Luottamuksen palauttaminen ja lainanannon elvyttäminen

Vakaa rahoitusala on edellytys kestäväälle elpymiselle. Viime syksynä toteutettiin koordinoituja Euroopan tason toimia EU:n pankkien pääomapohjan vahvistamiseksi ja niiden takaamiseksi, ja siten estettiin Euroopan pankkialan romahdus ja autettiin palauttamaan jonkin verran likviditeettiä pankkien välisille markkinoille.

Nyt on aika siirtyä valvomaan näitä rahoitusalan tukipaketteja sen varmistamiseksi, että ne pannaan tehokkaasti täytäntöön. On kansainvälisten rahoituslaitosten koti- ja isäntämaan viranomaisten yhteisen edun mukaista säilyttää makrotalouden vakaus takaamalla paikallisten

pankkijärjestelmien rahoitus ja vakaus ja noudattamalla pääoman vapaan liikkuvuuden periaatetta.

Komissio on jo esittänyt lainsäädäntöehdotuksia pankkitalletusten suojan parantamiseksi, luottoluokitusten luotettavuuden lisäämiseksi, oikeiden kannustimien luomiseksi arvopaperistamismarkkinoille sekä pankkien ja vakuutusyhtiöiden vakavaraisuuden ja valvonnan vahvistamiseksi. Kirjanpitosääntöjen muutoksista sovittiin nopeasti, jotta eurooppalaisille rahoituslaitoksille luotaisiin tasavertaiset toimintaedellytykset kansainvälisten kilpailijoidensa kanssa. Nämä toimenpiteet ovat osa vahvemman ja luotettavamman järjestelmän luomista tulevaisuutta ajatellen.

Luottamus pankkialaan on kuitenkin edelleen vähäinen. Pankit ja muut rahoitusalan toimijat ovat edelleen velkaantumisen purkamisprosessissa eivätkä ne ole palanneet tavanomaisiin rooleihinsa rahoituksen tukku- ja vähittäismarkkinoilla. Ne suhtautuvat edelleen erittäin tiukasti lainanantoon. Sen vuoksi reaalityalouden luottovirtojen palauttaminen on avainasemassa talouskasvun hidastumisen estämiseksi.

On aika toteuttaa toimia vähenevän luottamuksen ja lainanantohaluttomuuden muodostaman noidankehän katkaisemiseksi. Joissakin tapauksissa tämä merkitsee sitä, että on puututtava suoraan pankkien taseiden vastaavaa-puolelle ja lopetettava epävarmuus tulevien tappioiden arvostuksesta ja sijainnista. Luottamuksen palauttamiseksi koko pankkialaan sellaisten pankkien, joilla on arvoltaan alentuneita omaisuuseriä, olisi ilmoitettava niistä toimivaltaisille viranomaisille.

Niiden ohjeiden perusteella, joita komissio on jo antanut valtioneuvoston suositusten soveltamisesta toimenpiteisiin, joilla tuetaan rahoituslaitoksia ja vahvistetaan niiden pääomapohjaa¹, komissio on antanut tiedonannon² auttaakseen jäsenvaltioita suunnittelemaan toimenpiteitä arvoltaan alentuneiden omaisuuserien käsittelemiseksi. Vaihtoehtoja ovat valtion toteuttama osto, valtioneuvoston swap-järjestelyt tai näiden yhdistelmä. On jäsenvaltioiden asia päättää, käyttävätkö ne näitä välineitä ja kuinka ne suunnittelevat. Yhteinen ja koordinoitu EU:n kehys, joka perustuu avoimuuden, tietojenannon, arvostuksen ja taakanjaon periaatteisiin, auttaa kuitenkin varmistamaan, että ongelmallisten omaisuuserien hoitotoimenpiteillä on suurin mahdollinen vaikutus.

Kehyksessä varmistetaan pankkien väliset tasavertaiset toimintaedellytykset, helpotetaan valtioneuvoston suositusten noudattamista, rajoitetaan vaikutusta julkiseen talouteen ja valmistellaan alan välttämätöntä rakenneuudistusta. Komissio antaa lähiaikoina tarkempia ohjeita lähestymistavasta, jota se soveltaa arvioidessaan yksittäisten pankkien rakenneuudistus- ja elinkelpoisuussuunnitelmia valtioneuvoston suositusten perusteella. Se arvioi jokaisen tapauksen erikseen ja ottaa huomioon pääomapohjan vahvistamisen, takausten tai ongelmallisten omaisuuserien hoitotoimenpiteiden muodossa saadun tuen kokonaismäärän varmistakseen Euroopan pankkialan pitkäaikaisen elinkelpoisuuden ja paluun normaaliin toimintaan.

Luotto-olosuhteiden parantamiseksi EKP ja muut keskuspankit ovat tarjonneet merkittävästi likviditeettiä. Ne ovat jo laskeneet korkoja, ja EKP on todennut, että korkoja voitaisiin laskea edelleen. Finanssipoliittinen elvytys luo kysyntää lainoille ja sitä kautta sen voidaan odottaa lisäävän pankkien luottamusta ja lainanantohalukkuutta. Sen vuoksi luottovirtoja olisi seurattava erittäin tiiviisti tulevina kuukausina sen varmistamiseksi, että julkiset toimet

---

¹ EUVL C 270, 25.10.2008, s. 8, ja EUVL C 10, 15.1.2009, s. 2.

² K(2009) 1345 (ei vielä julkaistu).

rahoitusosalalla todella johtavat eurooppalaisten kotitalouksien ja yritysten tilanteen helpottumiseen.

2.2. Vastuuntuntoiset ja luotettavat tulevaisuuden rahoitusmarkkinat

Kriisi on paljastanut kansainvälisten ja Euroopan rahoitusmarkkinoiden nykyisessä hallintajärjestelmässä riskejä, joita ei voida hyväksyä. Nämä riskit ovat osoittautuneet todellisiksi ja systeemisiksi vakavien myllerrysten aikana. Alan vakauden palauttamiseksi toteutettavien ainutlaatuisien toimenpiteiden rinnalla on toteutettava voimakas uudistus, jotta voidaan korjata tiedossa olevat heikkoudet sekä havaita ja estää uusien heikkouksien syntyminen tulevaisuudessa. Eurooppalaisten yritysten ja Euroopan kansalaisten on voitava luottaa rahoituslaitoksiin luotettavina kumppaneina, jotka muuttavat niiden säästöt talouden pitkän aikavälin toimintakunnon kannalta olennaisiksi sijoituksiksi. Markkinavalvonnalla sekä sopimus- ja kaupantekokäytäntöjen täytäntöönpanolla tulee olemaan suuri merkitys kuluttajien luottamuksen palauttamisessa vähittäispankkitoimintaan.

Komissio ehdottaa vuoden 2009 aikana Euroopan rahoitusjärjestelmän kunnianhimoista uudistusta, jota esitellään jäljempänä yksityiskohtaisemmin liitteessä I. Uudistus antaa EU:n toiminnalle selkeän suunnan ja muokkaa maailmanlaajuisista muutosprosessia erityisesti G20:n työn kautta. Samanaikaisesti komissio jatkaa pankkien kiireellisiä pelastamistoimenpiteitä sekä pitkän aikavälin elinkelpoisuuden palauttamista koskevien puitteiden soveltamista olemassa olevien valtiontukisääntöjen mukaisesti.

Uudistuksella varmistetaan, että kaikki alan toimijat ja kaikenlaiset rahoitusinstrumentit ovat asianmukaisen sääntelyn ja valvonnan kohteena. Sen perustan muodostavat sellaiset arvot kuin vastuullisuus, eheys, avoimuus ja johdonmukaisuus.

Viime vuoden marraskuussa komissio antoi Jacques de Larosièren johtaman korkean tason työryhmän tehtäväksi esittää tätä uudistusta koskevia suosituksia erityisesti valvonnan osalta. Komissio ottaa tyytyväisenä vastaan 25. helmikuuta 2009 esitetyn raportin ja yhtyy työryhmän analyysiin rahoituskriisin syistä. Työryhmän 31 suositusta tarjoavat useita konkreettisia ratkaisuja toimenpiteiksi, joilla korjataan sääntelyä, valvontaa ja maailmanlaajuisia tilannetta.

Monet työryhmän suosituksista sääntelyä koskeviksi korjaustoimenpiteiksi auttavat pääsemään suurempaan yksimielisyyteen siitä, missä muutoksia tarvitaan, ja heijastavat avaintoimijoiden, kuten Euroopan parlamentin, esille ottamia seikkoja. Komissio on jo toteuttanut konkreettisia aloitteita sellaisilla aloilla kuin luottoluokituslaitokset, vakuutus, Basel II -sopimuksen mukaisten pääomavaatimusten tarkistus, arvopaperistetut tuotteet, markkinahintaan perustuvaa arvostamista koskevat kirjanpitosäännöt ja sääntelytoimenpiteiden myötäsyklisyys. Alan toimijat ovat suostuneet komission pyyntöön siirtää eurooppalaisia yhteisöjä ja eurooppalaisista yhteisöistä muodostettuja indeksejä koskevat luottoriskinvaihtosopimukset keskusselvitysjärjestelmään, joka perustetaan Euroopassa 31. heinäkuuta 2009 mennessä ja jonka toimintaa säännellään ja valvotaan. Komissio asettaa ensisijaiseksi tehtäväkseen esittää tulevana kuukausina ehdotuksia, jotka koskevat muita aloja, kuten hedgerahastojen ja muiden sijoitustoiminnan harjoittajien kuin pankkien sääntely, johdannaismarkkinoiden avoimuus ja parannetut kirjanpitosäännöt.

E erityisen kiinnostava on työryhmän suositus, joka koskee tarvetta kehittää yhdenmukainen ja kaikkialla EU:ssa sovellettava normisto. Suurimmat kansallisten lainsäädäntöjen erot, jotka ovat seurausta kansallisella tasolla tehdyistä poikkeuksista ja lisäyksistä tai voimassa olevien direktiivien epäselvyydestä, olisi tunnistettava ja poistettava. Tätä varten komissio käynnistää

merkittävän uuden aloitteen. Seuraamusjärjestelmää koskevat työryhmän havainnot osoittavat myös, että tällä alalla tarvitaan uutta pontta.

Valvonnan alalla kansalliset valvontamallit ovat jääneet jälkeen siitä markkinoiden todellisesta tilanteesta, jossa yhä useammat kansainvälistä toimintaa harjoittavat pankit ja vakuutusyhtiöt toimivat. Komissio on jo ehdottanut valvontakollegioiden perustamista helpottamaan kansainvälisten pankkien ja vakuutusyhtiöiden valvontaviranomaisten välistä yhteistyötä. Valvontaviranomaisten kolmen komitean harjoittama koordinointi on ollut merkittävä edistysaskel, mutta myös siihen liittyy rajoituksia. Komissio on muuttanut kyseisten komiteoiden toimeksiantoja. Tämä muutos parantaa komiteoiden tehokkuutta ja sillä otetaan käyttöön määräenemmistöön perustuva päätöksenteko sekä lähestymistapa, jonka mukaan sääntöä on noudatettava tai siitä poikkeamisen syyt selitettävä. Komiteoiden toiminnan rahoituksen parantamista koskeva ehdotus on parhaillaan budjettivallan käyttäjän käsiteltävänä.

De Larosièren työryhmän raportissa korostetaan nykyisiä aukkoja kriisien estämisessä, hallinnassa ja ratkaisemisessa sekä vaikeuksia, joita aiheutuu kansallisten valvontaviranomaisten välisestä puutteellisesta yhteistyöstä, koordinoinnista, johdonmukaisuudesta ja luottamuksesta. Yrityksille useiden erilaisten järjestelmien noudattaminen lisää hallinnollista ja sääntelyyn liittyvää taakkaa. Komissio yhtyy työryhmän toteamukseen, jonka mukaan viimeaikainen kokemus on osoittanut vakavia puutteita siinä, kuinka valvontaviranomaiset tarkastelevat tiettyjä asioita, sekä niiden tavassa lähestyä rahoitusjärjestelmää kokonaisuutena.

Makrotalouden vakauden valvonnan osalta komissio ottaa erityisen tyytyväisenä vastaan työryhmän ajatuksen uudesta EU:n elimestä, joka toimisi EKP:n alaisuudessa ja jonka toimintaan komissio ja Euroopan valvontaviranomaisten komiteat osallistuisivat. Kyseisen elimen tehtävänä olisi koota ja arvioida tietoja kaikista koko alaa koskevista riskeistä kaikilla rahoituspalvelujen aloilla. Tällaisella elimellä olisi hyvät mahdollisuudet havaita systeemiset riskit Euroopan tasolla ja antaa riskivaroituksia. Pakolliset seuranta- ja valvontavälineet sekä mahdollisuus siirtää kysymyksiä maailmanlaajuisiin ennakkovaroitusjärjestelmiin olisivat olennaisia.

Yksittäisten yritysten valvonnan osalta työryhmä on suositellut rahoitusalan eurooppalaisen valvontajärjestelmän perustamista. Ensimmäisessä vaiheessa vahvistettaisiin kolmea Euroopan valvontaviranomaisten komiteaa sekä kansallisia valvontaviranomaisia ja otettaisiin käyttöön yhdenmukaisemmat valvontavaltuudet ja seuraamusjärjestelmät. Toisessa vaiheessa komiteat muutettaisiin viranomaisiksi, jotka hoitavat tiettyjä tehtäviä Euroopan tasolla. Yksittäisten yritysten päivittäinen valvonta puolestaan jäisi valvontakollegioiden ja kansallisten valvontaviranomaisten tehtäväksi. Kolmen vuoden kuluttua tarkasteltaisiin tarvetta tämän valvontajärjestelmän vahvistamiseen edelleen.

Komissio yhtyy työryhmän toteamukseen, että nykyisten komiteoiden, joiden rooli on saavuttanut oikeudelliset äärirajansa, rakenne ei riitä varmistamaan rahoitusalan vakautta EU:ssa ja sen jäsenvaltioissa ja että nykyisen rakenteen heikkoudet on ratkaistava mahdollisimman nopeasti. Komissio katsoo lisäksi, että omat etunsa on järjestelmällä, jossa tietyt vastuut keskitetään Euroopan tasolle ja samalla säilytetään selkeä rooli kansallisilla valvontaviranomaisilla, jotka ovat lähinnä yritysten päivittäistä toimintaa.

Komissio katsoo, että toimenpiteitä on toteutettava kiireellisesti, ja se ehdottaa työryhmän suositusten täytäntöönpanon nopeuttamista. Yhdistämällä työryhmän ehdottamat kaksi vaihtetta pitäisi olla mahdollista parantaa nopeammin valvonnan laatua ja yhdenmukaisuutta

Euroopassa sekä muuttaa olemassa olevat kolme komiteaa rahoitusalan eurooppalaisen valvontajärjestelmän viranomaisiksi. Mahdollisuutta yhdistää yksi tai useampi näistä viranomaisista olisi tutkittava sen varmistamiseksi, että taataan valvonnan suurin mahdollinen yhdenmukaisuus ja lisätään pankki-, vakuutus- ja markkinavalvonnan alan asiantuntijoiden välistä johdonmukaisuutta ja vuorovaikutusta.

Viranomaisille voitaisiin antaa tehtäväksi rajat ylittävien ryhmittymien valvontakollegioiden valvonta ja niitä koskevat päätöksentekovaltuudet sekä johdonmukaisuuden ja hyvän käytännön varmistaminen asettamalla yhteiset korkeat normit ja tekemällä yhteisiä tulkintoja valvontatoimintoja koskevista vaatimuksista. Lisäksi sille voitaisiin antaa merkittävä rooli ennakkovaroitusjärjestelmissä ja kriisinhallinnassa yhdessä kokonaiskuvaa tarkastelemaan perustettavan elimen kanssa.

Komissio aikoo laatia de Larosièren työryhmän suositusten pohjalta ehdotuksia rahoitusalan uuden eurooppalaisen valvontajärjestelmän luomiseksi. Ottaen huomioon jäsenvaltioiden, olemassa olevien komiteoiden, Euroopan parlamentin, EKP:n ja muiden sidosryhmien esittämät kannanotot komissio laatii ehdotuksensa vaikutustenarvioinnin perusteella paremman sääntelyn periaatteiden mukaisesti.

Vastuuntuntoisten ja luotettavien rahoitusmarkkinoiden luomiseksi tulevaisuutta varten komissio ehdottaa kunnianhimoista uutta uudistusohjelmaa, jolla on viisi päätavoitetta:

- (1) Uudistuksella pyritään luomaan EU:lle **valvontakehys**, joka mahdollistaa potentiaalisten riskien havaitsemisen varhain ja niiden tehokkaan käsittelyn ennen kuin niillä on vaikutusta, sekä vastaa haasteeseen, jonka monimutkaiset kansainväliset rahoitusmarkkinat luovat. Komissio ehdottaa **rahoitusalan eurooppalaista valvontapakettia** toukokuun 2009 loppuun mennessä, jotta siitä voidaan tehdä päätös kesäkuun Eurooppa-neuvostossa. Lainsäädäntömuutokset, joilla nämä ehdotukset saatetaan voimaan, ovat vuorossa syksyllä, ja niiden pitäisi olla hyväksytyjä sellaisessa aikataulussa, että uudistetut valvontajärjestelyt voidaan ottaa käyttöön vuoden 2010 aikana. Pakettiin sisältyy kaksi osatekijää:
  - makrotalouden vakauden valvonnan osalta toimenpiteitä, joilla perustetaan **koko rahoitusjärjestelmän** vakautta tarkasteleva EU:n elin
  - mikrotalouden vakauden valvonnan osalta ehdotuksia, jotka koskevat **rahoitusalan eurooppalaisen valvontajärjestelmän** rakennetta.
- (2) Uudistuksella pyritään täyttämään aukot, joissa **sääntely** EU:ssa tai kansallisella tasolla on riittämätöntä tai vaillinaista, ja siinä asetetaan turvallisuus etusijalle. Komissio esittää
  - kattavan säädöksen, jossa vahvistetaan **hedgerahastoja, pääomasijoituksia** ja muita koko järjestelmän kannalta tärkeitä markkinatoimijoita koskevat sääntely- ja valvontanormit (huhtikuu 2009)
  - valkoisen kirjan **välineistä, joilla ongelmiin voidaan puuttua varhaisessa vaiheessa** kriisin estämiseksi (kesäkuu 2009).
  - asianmukaisia aloitteita avoimuuden lisäämiseksi ja rahoitusalan vakauden varmistamiseksi **johdannaisten** ja muiden rakenteeltaan monimutkaisten tuotteiden käyttöä koskevan raportin perusteella (kesäkuu 2009)

- lainsäädäntöehdotuksia pankkien kaupankäyntisalkkuun liittyviin toimintoihin tarvitseman **pääomapohjan** parantamiseksi laadullisesti ja määrällisesti ja monimutkaisen arvopaperistamista koskevan kysymyksen käsittelemiseksi (kesäkuu 2009) sekä likviditeettiriskin ja liiallisen velkaantumisen käsittelemiseksi (syksy 2009)
  - jatkuvan toimenpideohjelman paljon aiempaa **johdonmukaisempien valvontasääntöjen** luomiseksi (käynnistetään vuonna 2009).
- (3) Sen varmistamiseksi, että eurooppalaiset **sijoittajat, kuluttajat ja pk-yritykset voivat olla varmoja** säästöistään, luotonsaantimahdollisuuksistaan ja rahoitustuotteisiin liittyvistä oikeuksistaan, komissio esittää
- tiedonannon **vähittäissijoitustuotteista**, jolla vahvistetaan markkinointia koskevia suojoimenpiteitä (huhtikuu 2009)
  - lisätoimenpiteitä **tallettajien, sijoittajien ja vakuutusentottajien suojan** parantamiseksi (syksy 2009)
  - **vastuuntuntoista lainanantoa** ja lainanottoa koskevia toimenpiteitä (syksy 2009).
- (4) Uudistuksella pyritään **parantamaan riskinhallintaa** rahoitusyrityksissä ja sovittamaan **palkkakannustimet** yhteen kestävän tulostason kanssa. Tätä varten komissio
- vahvistaa vuoden 2004 suositustaan **johtajien palkoista ja palkkioista** (huhtikuu 2009)
  - esittää uuden suosituksen **palkkioista rahoituspalvelujen alalla** (huhtikuu 2009) ja sen jälkeen lainsäädäntöehdotuksia, joilla palkkiojärjestelmät saatetaan rahoituksen vakauden valvonnan piiriin (syksy 2009).
- (5) Uudistuksella pyritään varmistamaan **tehokkaammat seuraamukset** markkinoilla toteutettuja väärinkäytöksiä vastaan. Tätä varten komissio
- tarkistaa **markkinoiden väärinkäyttöä koskevan direktiivin** (syksy 2009)
  - esittää ehdotuksia siitä, kuinka **seuraamuksia** voitaisiin vahvistaa yhdenmukaisesti ja panna ne paremmin täytäntöön (syksy 2009).

Komissio pyytää kevään Eurooppa-neuvostoa antamaan tukensa tälle uudistukselle ennen Lontoon G20-huippukokousta. Näin osoitetaan Euroopan unionin halukkuus ja sitoumus toteuttaa kunnianhimoisia toimenpiteitä G20:n Washingtonin toimintasuunnitelman toteuttamiseksi. Euroopan parlamenttia ja neuvostoa olisi kehotettava asettamaan komission tulevat ehdotukset etusijalle.

3. REAALITALOUDEN TUKEMINEN

Maailmantalous on pahimman taantumun kourissa vuosikymmeniin. Maailmankauppa on supistunut nopeasti. Teollisuustuotanto väheni nopeasti vuoden 2008 loppupuolella. BKT on

laskenut selvästi sekä Yhdysvalloissa että Japanissa, ja Kiinassa sen kasvu oli alhaisimmillaan sitten vuoden 2001, mikä heijastaa maailmankaupan dramaattista vähentymistä.

EU:n talous ei ole pystynyt välttymään tältä maailmanlaajuiselta taantumalta. Sekä euroalue että EU kärsivät nyt vakavasta taantumasta. Erityisesti kriisistä ovat kärsineet tehdas- ja rakennusteollisuus, joiden arvioidut tappiot ovat 150 miljardia euroa koko vuoden osalta. Autoteollisuuden alalla lasku oli 32,3 prosenttia, mikä käynnisti heikkenemisen monilla muilla aloilla. EU:n teollisuustuotteiden vienti EU:n ulkopuolisiin maihin laski 5,8 prosenttia marras-joulukuussa 2008, kun taas EU:n sisäinen kauppa oli 13,7 prosenttia alhaisempi kuin edellisvuonna.

Vaikka reaalinääräisen BKT:n odotetaan laskevan lähes 2 prosenttia vuonna 2009³, sen pitäisi vähitellen elpyä noin ½ prosenttiin vuonna 2010 osittain seurauksena poliittisista toimenpiteistä, joita toteutetaan EU:n tasolla ja kansallisella tasolla Euroopan talouden elvytyssuunnitelman mukaisesti.

3.1. Euroopan talouden elvytyssuunnitelman täytäntöönpano

Joulukuussa 2008 sovittiin komission ehdotusten perusteella kunnianhimoisesta Euroopan talouden elvytyssuunnitelmasta. Sen ytimenä oli yhdistetty pyrkimys antaa Euroopan taloudelle välitöntä finanssipoliittista elvytystä ja kohdistaa tämä investointi Euroopan talouden vahvistamiseen tulevia pitkän aikavälin haasteita varten. Siinä tunnustettiin, että yksityisen kysynnän vähenemisen vuoksi julkisilla menoilla on entistäkin suurempi merkitys lyhyellä aikavälillä.

Elvytyssuunnitelman kokonaisvaikutus ilmenee vasta tulevina kuukausina, mutta varhaiset merkit ovat myönteisiä sekä elvytyksen määrän että uudistusten suunnan suhteen. Useimmat jäsenvaltiot ovat nyt toteuttaneet finanssipoliittisia elvytystoimia tai ilmoittaneet sellaisista. Vuosina 2009 ja 2010 finanssipoliittinen tuki taloudelle on suunnilleen 3,3 prosenttia BKT:stä, mikä vastaa yli 400 miljardia euroa. Tällä summalla on mahdollista tukea merkittävästi kasvua ja työllisyyttä EU:n alueella.

Suuri osa tästä tuesta tulee EU:ssa erityisen vahvojen automaattisten vakauttajien toiminnasta. Sitä tulee myös jäsenvaltioiden harkinnanvaraisista finanssipoliittisista elvytyspaketeista, joita elvytyssuunnitelmassa edellytettiin ja jotka ovat suuruudeltaan noin 1,2 prosenttia BKT:stä. Niiden suuruus kuitenkin vaihtelee paljon jäsenvaltioiden finanssipoliittisesta liikkumavarasta riippuen. Lisäksi EU:n lähteistä on annettu käyttöön 30 miljardia euroa, joka vastaa 0,3 prosenttia BKT:stä⁴. Komissio on ehdottanut kohdennettua 5 miljardin euron investointia energiavarmuuden haasteeseen vastaamiseksi ja nopeiden internetyhteyksien tuomiseksi maaseudulle, sekä koheesipolitiikan varoista maksettavien ennakkomaksujen nostamista 11 miljardilla eurolla, josta 7 miljardia euroa osoitetaan uusille jäsenvaltioille. Lisäksi Euroopan investointipankki (EIP) on lisännyt pk-yritysten lainamahdollisuuksia 15 miljardilla eurolla.

Useimmat jäsenvaltioiden toteuttamat toimenpiteet on kohdistettu tarkkaan kysynnän edistämiseen: tukeen kotitalouksille, yrityksille ja työllisyyteen, kysynnän suoraan lisäämiseen julkisten investointien kautta ja infrastruktuurin uudenaikaistamiseen (tarkempia

---

³ Komission tammikuun ennusteiden mukaan.

⁴ Mukaan lukien joukko uusia julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksia.

tietoja liitteessä II). Useimmat näistä toimenpiteistä ovat yhdenmukaisia kasvua ja työllisyyttä koskevan Lissabonin strategian nojalla annetuissa maakohtaisissa suosituksissa esitettyjen pitemmän aikavälin tavoitteiden kanssa. Tällaisia tavoitteita ovat Euroopan tietämysperustan parantaminen, energiavarmuuden vahvistaminen ja sopeutuminen vähäpäästöiseen talouteen.

Näiden toimenpiteiden tehokas ja nopea täytäntöönpano on ratkaisevan tärkeää, ja sitä on täydennettävä liiketoimintaolosuhteiden parantamiseen tähtäävillä toimilla. On EU:n etujen mukaista säilyttää vahva ja kilpailukykyinen teollisuus siirryttäessä kohti osaamistaloutta ja vähäpäästöistä taloutta. Ottaen huomioon nykyaikaisen teollisuustuotannon monimutkaisen luonteen sekä yhteismarkkinoiden tarjoamat mittakaavaedut ja mahdollisuudet toiminnan monipuolistamiseen, EU on kehittänyt viime vuosina teollisuuden horisontaalista tukemista koskevan ohjelman. Tämä merkitsee sekä EU:n tasolla että kansallisella tasolla sitä, että T&K:ta, innovointia, uusia teknologioita ja ympäristöteknologioita sekä koulutusta voidaan rahoittaa tuki- ja kehitystoimenpiteinä. Näitä horisontaalisia toimenpiteitä voidaan toteuttaa EU:n talouden eri aloilla, kuten 25. helmikuuta hyväksytyt autoteollisuuden uudet puitteet⁵ osoittavat.

Jäsenvaltiot asettavat myös etusijalle tarpeet pk-yrityksissä, joilla on valtava vaikutus kokonaistalouteen EU:ssa. Niitä kehoitetaan nopeuttamaan eurooppalaisia pk-yrityksiä tukevan Small Business Act -aloitteen täytäntöönpanoa. Komissio antaa lähiaikoina lainsäädäntöehdotuksen, joka koskee maksuviivästysten käsittelyä tehokkaammin. Lisäksi paremman sääntelyn tarjoamia mahdollisuuksia olisi käytettävä hyväksi täysimääräisesti, erityisesti hallinnollisen taakan pienentymisen kautta.

Toimet, joiden tavoitteena on osaamistason nostaminen, tutkimusinvestointien lisääminen, innovoinnin edellytysten edistäminen, nopeiden internetyhteyksien levittäminen, olemassa olevan liikenne- ja energiainfrastruktuurin uudistaminen muun muassa käyttämällä enemmän julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksia, energiatehokkuuden parantaminen ja uusiutuvan energian lisääminen, ovat kaikki elvytysuunnitelman tavoitteiden mukaisia toimia. Tällaisia toimia helpottaa koheesiopolitiikkalainsäädännön ehdotetun muutoksen nopea hyväksyminen. Jäsenvaltioita kannustetaan nyt käyttämään täysimääräisesti hyväkseen näiden muutosten tarjoamat mahdollisuudet tärkeiden investointien nopeuttamiseksi.

On hyvin tärkeä ymmärtää ja hallita kriisin pitkäaikaisia vaikutuksia julkiseen talouteen sekä hallita myös vaikutuksia eläke- ja terveydenhuoltojärjestelmiin. Budjettialijäämien olisi erityisesti ikääntyvästä väestöstä tulevaisuudessa aiheutuvien kustannusten vuoksi palattava tasolle, joka on sopusuhteissa sen tarpeen kanssa, että julkisen talouden kestävyys on varmistettava heti taloudellisten olosuhteiden salliessa. Pitkän aikavälin kestävyys olisi varmistettava vakaus- ja kasvusopimuksen puitteissa.

Jotkin jäsenvaltiot ovat parhaillaan supistamassa budjettialijäämäänsä vähentääkseen riippuvuuttaan ulkoisista luottovirroista. Tukiväline, jolla tuetaan keskipitkällä aikavälillä euroalueen ulkopuolisten jäsenvaltioiden maksutaseita, on vahvistunut sen jälkeen kun Unkarille ja Latvialle annettiin tukea oikeaan aikaan.

Elvytysuunnitelma on osa kasvua ja työllisyyttä koskevaa Lissabonin strategiaa vallitsevassa kriisissä. Se tarjoaa sopivan tasapainon välittömien elvytystoimien ja tarvittavan pitkän aikavälin näkökulman välille. Tuloksena Euroopan pitäisi tämän kriisin jälkeen olla paremmin

---

⁵ KOM (2009) 104, 25.2.2009.

valmistautunut kohtaamaan sellaisen maailmantalouden haasteet, joka on suunnattu vähäpäästöisiin ja innovatiivisiin toimiin.

Komissio seuraa huolellisesti toteutettujen toimenpiteiden vaikutusta yhdessä jäsenvaltioiden kanssa ja raportoi edistyksistä kesäkuun Eurooppa-neuvostolle.

3.2. Yhteismarkkinat elpymisen edistäjänä

Euroopan talouden menestyksellä elpyminen riippuu kyvystämme käyttää parhaalla mahdollisella tavalla hyväksi sekä sisämarkkinoita että maailmanmarkkinoita. Yhteismarkkinat ovat olleet taloudellisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin sekä työpaikkojen luomisen moottori EU:ssa⁶. Ne tarjoavat mittakaavaetuja, tehokkuusetuja ja mahdollisuuden valjastaa EU:n vahvuudet. Se voivat toimia yhtenä elvytyksen liikkeellepanevista voimista, jos Euroopan tason koordinointi on tiivistä.

Auttaakseen koordinoimaan tapaa, jolla kriisiin vastataan, komissio on varmistanut, että suunnitellessaan kysyntää tukevia toimenpiteitä jäsenvaltiot voivat käyttää täysimääräisesti hyödykseen joustavuutta, joka sisältyy voimassa oleviin yhteisön sääntöihin. Nopeutetun julkisia hankintoja koskevan menettelyn käyttö merkitsee sitä, että julkiset investointisopimukset on mahdollista allekirjoittaa kuukaudessa. Väliaikaisten valtiontukitoimenpiteiden avulla yritykset voivat saada rahoitusta pankkien lainanannon ollessa vähäistä. Jäsenvaltiot voivat julkisten elinten kautta myöntää lisää vientiluottovakuutuksia, jos tällaisia vakuutuksia ei ole enää saatavilla yksityiseltä sektorilta finanssikriisin vuoksi.

Samaan aikaan komission on jatkettava liiketoimintaympäristön parantamiseen tähtävästä omaa työtään, jolla tuetaan pieniä ja keskisuuria yrityksiä, jotka todennäköisesti ovat eturintamassa talouden elpymässä. Komissio on vähän aikaa sitten esittänyt ehdotuksia mikroyritysten kirjanpitorasitteiden pienentämiseksi, mikä voisi tuoda yrityksille noin 6 miljardin euron säästöt⁷. Se jatkaa uusien aloitteiden aiheuttamien rasitteiden huolellista seuranta. Palveludirektiivin oikea-aikainen saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä tänä vuonna tarjoaa lisämahdollisuuden edistää uutta taloudellista toimintaa ja työllistämismahdollisuuksia.

Yhteismarkkinoiden etujen säilyttäminen ja samojen arvojen edistäminen Euroopan ulkopuolella antavat EU:lle ainutlaatuisen ponnahduslaudan kasvuun palaamiseksi. Protektionismi ja vetäytyminen kohti kansallisia markkinoita voivat johtaa ainoastaan pysähtyneisyyteen, syvempään ja pitempään taantumaa ja hyvinvoinnin laskemiseen.

Jäsenvaltioiden toimissa kriisiin vastaamiseksi on otettava huomioon yhteismarkkinaulottuvuus. Useimmat, jolleivät jopa kaikki, jäsenvaltiot aikovat tukea taloudellista toimintaa alueellaan tämän kriisin aikana. Kansallisten välineiden järkevä käyttö Euroopan laajuisessa yhteydessä on paras keino varmistaa toiminnan tehokkuus.

Kansalliset toimenpiteet ovat tehokkaimpia, jos jäsenvaltiot ovat tietoisia siitä, että niiden toiminta vastaa yhteismarkkinoiden toimintaperiaatteita. Komissio tekee yhteistyötä

---

⁶ Sisämarkkinat ovat vuodesta toiseen parantaneet EU:n hyvinvointia 21,5 prosenttia suhteessa EU:n BKT:hen ja luoneet 2,75 miljoonaa uutta työpaikkaa vuosien 1992 ja 2006 välillä. EU:n sisäinen kauppa suhteessa BKT:hen lisääntyi 30 prosenttia vuosien 1995 ja 2005 välillä.

⁷ KOM (2009) 83, 26.2.2009.

jäsenvaltioiden kanssa ja on valmis antamaan apua konkreettisten toimenpiteiden suunnittelussa ja täytäntöönpanossa, ja se edistää hyvien käytänteiden vaihtoa ja poliittisen kokemuksen jakamista. Tällä koordinoinnilla voidaan varmistaa, että myönteiset heijastusvaikutukset ovat mahdollisimman suuria. Siihen olisi sisällyttävä tietojen jakamista toteutetuista toimenpiteistä sekä näiden toimenpiteiden arviointia yhdessä. Liitteessä III annetaan enemmän ohjeita siitä, kuinka jäsenvaltiot voivat suunnitella elvytystoimenpiteet varmistaakseen, että ne ovat yhdenmukaisia tärkeimpien yhteisön säädösten kanssa.

3.3. Euroopan talouden uudistaminen kriisin jälkeen

Ei ole epäilystäkään, etteikö vallitseva kaksitahoinen – rahoitukseen ja talouteen liittyvä – kriisi aiheuttaisi Euroopan kotitalouksille ja yrityksille todellista huolta. Talouden elpyminen on asteittaista ja edellyttää kaikilta asianomaisilta suuria ponnisteluja Lissabonin strategiaan perustuvien rakenteellisten uudistusten nopeuttamiseksi. Jos yhdistämme voimamme ja käytämme hyväksi kilpailuvahvuksiamme ja erityisesti yhteismarkkinoita, Eurooppa voi selviytyä taantumasta nopeammin.

Kun noudatamme yhteisiä periaatteitamme ja pitkän aikavälin poliittisia tavoitteita, kriisistä selviämiseksi toteuttamamme toimenpiteet helpottavat Euroopassa myös siirtymistä tulevaisuuden talouteen. Erityisesti olisi pidettävä yllä entistä vauhtia matkalla kohti vähäpäästöistä taloutta: kun talouden nousu alkaa, johtavilla markkinoilla on jo nk. vihreää teknologiaa ja vihreitä tuotteita. Jo nyt on ryhdyttävä pohtimaan, miten rakenteita voidaan parantaa elpymisen alkaessa: yritykset toteuttavat rakenneuudistuksia, toiset niistä monipuolistavat toimintaansa ja toisten on ehkä poistuttava markkinoilta. Kansallistettujen yritysten palauttaminen yksityiseen omistukseen ja valtion talouselämän normalisoituminen edellyttävät tilanteen huolellista hallintaa. Yhteisön kilpailupolitiikalla voidaan tukea tätä keskeisen tärkeää prosessia, jotta sen tulokset olisivat mahdollisimman avoimia, tehokkaita ja innovatiivisia.

Kriisistä saadut opetukset on otettava huomioon myös laadittaessa Euroopan rakenneuudistusohjelmaa. Komissio aikoo aloittaa viimeaikaisten kokemusten pohjalta keskustelun Lissabonin strategiaan perustuvista kasvua ja työllisyyttä koskevista yhdennetyistä suuntaviivoista, joilla ohjataan jäsenvaltioita ja Euroopan yhteisöä niiden valmistellessa omia rakenneuudistusohjelmiaan.

Komissio tekee läheistä yhteistyötä jäsenvaltioiden ja muiden Lissabonin strategian sidosryhmien kanssa ja ottaa keskustelun lopputuloksen huomioon suunnitellessaan Lissabonin strategian jatkoa vuoden 2010 jälkeiselle ajalle. Tämä prosessi alkaa, kun Ruotsin puheenjohtajuuskaudella tarkastellaan tarkistettua Lissabonin strategiaa yleisesti ja valmistellaan päätöksiä, jotka puolestaan on määrä tehdä keväällä 2010 Espanjan puheenjohtajuuskaudella.

Elvytysuunnitelman kokonaisvaikutus ilmenee vasta tulevina kuukausina, mutta varhaiset merkit ovat myönteisiä sekä elvytyksen määrän että uudistusten suunnan suhteen:

- Useimmat jäsenvaltiot ovat nyt hyväksyneet finanssipoliittisen elvytyspaketin, joka noudattaa yleistä tavoitetta (1,5 prosenttia suhteessa EU:n BKT:hen), tai ne ovat ilmoittaneet sellaisesta. Kun otetaan huomioon automaattisten vakauttajien vaikutus, elvytykseen annetun julkisen tuen osuus BKT:stä on noin 3,3 prosenttia. Tämä on yli 400 miljardia euroa – valtava kannustin kasvulle ja työpaikoille.
- Useimmat jäsenvaltioiden toimenpiteistä on kohdennettu edistämään kysyntää ja niillä noudatetaan pitkän aikavälin tavoitteita, joita ovat taitojen hankkiminen, lisäinvestoinnit innovaatioon, nopeiden internetyhteyksien lisääminen ja nykyisen liikenne- ja energiainfrastruktuurin uudistaminen.
- Komissio on varmistanut, että suunnitelluissa kysyntää tukevia toimenpiteitä jäsenvaltiot voivat käyttää täysimääräisesti hyödykseen joustavuutta, joka sisältyy yhteisön sääntöihin. Komissio esitti esimerkiksi hiljattain autoteollisuuteen liittyviä toimenpiteitä koskevia suuntaviivoja avuksi jäsenvaltioille, jotka tukevat alan rakenneuudistuksia.

Kaikki jäsenvaltiot saavat yhteismarkkinoiden kautta suoraa tai epäsuoraa hyötyä elvytyspaketin myötä tehdyistä tavara- ja palvelutilauksista. Jäsenvaltioiden olisi kiinnitettävä erityistä huomiota yhteismarkkinoiden myönteisten heijastusvaikutusten maksimointiin, sillä yhteismarkkinat ovat olleet aiemmin ja ovat tulevaisuudessakin taloudellisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin ja työpaikkojen luomisen moottori EU:ssa.

Jäsenvaltioiden tukiessa reaalitaloutta niiden toimien olisi perustuttava seuraaviin **periaatteisiin**:

- Säilytetään **avoimuus** sisämarkkinoilla, jatketaan esteiden poistamista ja vältetään uusien esteiden luomista.
- Varmistetaan **syrjimättömyys** kohtelemalla muista jäsenvaltioista tulevia tuotteita ja palveluja EU:n sääntöjen ja perustamissopimuksen periaatteiden mukaisesti.
- Kohdennetaan toimia **pitemmän aikavälin poliittisiin tavoitteisiimme**: rakennemuutoksen helpottamiseen, kilpailukyvyn parantamiseen pitkällä aikavälillä ja tärkeimpiin haasteisiin kuten vähäpäästöisen talouden luomisen haasteeseen vastaamiseen.
- Otetaan huomioon pk-yritysten erityisen tärkeä asema soveltamalla ”pienet ensin” –periaatetta.
- Jaetaan tietoja ja parhaita käytänteitä **yleisen myönteisen vaikutuksen maksimoimiseksi** mittakaavaetujen kautta.
- Yhdistetään ponnisteluja ja suunnitellaan toimenpiteet siten, että ne luovat **synergiaetuja** muiden jäsenvaltioiden toteuttamien toimenpiteiden kanssa. Vahvempi yhteistyö Euroopan tasolla on tältä osin avainasemassa.
- Käytetään vastuuntuntoisesti uudistetun vakaus- ja kasvusopimuksen tarjoamaa joustavuutta, jonka avulla **julkisen talouden alijäämien osalta** voidaan mahdollisimman nopeasti **palata kestävään julkiseen talouteen** samalla kun selvitetään määrätietoisesti

makrotalouden epätasapainon taustalla olevia syitä.

- **Pidetään sisämarkkinat avoinna kauppakumppaneillemme** ja kunnioitetaan kansainvälisiä sitoumuksia, erityisesti WTO:ssa annettuja sitoumuksia.

Jäsenvaltioiden on nyt varmistettava Euroopan talouden elvytyssuunnitelman mukaisesti, että julkisen talouden elvytyspakettien yhteydessä nopeutetaan rakenteellisia uudistuksia niillä aloilla, jotka mainitaan erityisesti Lissabonin strategian maakohtaisissa suosituksissa. Näin voidaan parhaiten varmistaa, että menot ovat kustannustehokkaita, niillä edistetään tulevaisuuden kasvupotentiaalia ja ne haittaavat mahdollisimman vähän julkisen talouden tilannetta pitkällä aikavälillä. Euroopan on ehdottoman tärkeä tarttua kriisin tarjoamiin mahdollisuuksiin, joiden kautta se voi valmistautua uuden maailmantalouden haasteisiin – päästöjen vähentämiseen, innovaatioon, tieto- ja viestintäteknikkaan ja erityistaitoihin.

Komissio valvoo edistystä säännöllisesti ja raportoi siitä seuraavissa Eurooppa-neuvoston kokouksissa. Komissio ottaa Euroopan talouden elvytyssuunnitelman lopputuloksen huomioon myös suunnitellessaan Lissabonin strategian jatkoa vuoden 2010 jälkeiseksi ajaksi.

4. TUKI KANSALAISILLE LÄPI KRIISIN

Taantuman vaikutus kotitalouksiin ja työntekijöihin on jatkuvasti tuntuvampi. Työmarkkinatilanne on viime vuosina ollut hyvä, mutta heikkenee nyt nopeasti ja merkittävästi. Komission ennusteen mukaan työllisyys vähenee seuraavien kahden vuoden ajan. Työttömyyden taas odotetaan lisääntyvän jyrkästi. Vaikka tilanne vaihtelee jäsenvaltioittain, kokonaistyöllisyyden odotetaan vähenevän tänä vuonna 1,6 prosenttia – mikä tarkoittaa noin 3,5 miljoonaa menetettyä työpaikkaa – ja työttömyysaste saattaa vuonna 2010 olla EU:ssa jo 10 prosenttia.

Tietyt työmarkkinoiden mukautukset ovat osoitus aiemmista onnistuneista rakennemuutoksista. Niiden ansiosta työllisyys voi kohentua nopeammin, kun talous alkaa elpyä, mutta lyhyellä aikavälillä tilanne on vaikea. Vaikeimmassa asemassa ovat todennäköisesti nuoret, erityisesti lyhyillä työ sopimuksilla palkatut, sekä siirtotyöläiset.

4.1. Kriisin inhimillisten kustannuksien keventäminen

Useimmissa jäsenvaltioissa on otettu käyttöön työllisyys- ja sosiaalitoimenpiteitä kansalaisten tukemiseksi ja kriisin inhimillisten kustannuksien keventämiseksi. Ensisijaisesti näihin haasteisiin vastaaminen kuuluu jäsenvaltioille, mutta yhteiset eurooppalaiset toimintalinjat tarjoavat lisäarvoa helpottamalla työpaikkoihin ja sosiaaliseen yhteenkuuluvuuteen liittyvien ongelmien ratkaisemista.

Jäsenvaltiot ovat keskittyneet toimenpiteissään neljään painopistealueeseen. Nämä ovat

- toimenpiteet, joilla pyritään **säilyttämään nykyiset työpaikat**: lyhytaikaiset työskentelyavustukset, työnantajien sosiaaliturvamaksujen pienentäminen, palkkatuki ja julkinen tuki pk-yrityksille,
- toimenpiteet, joilla **varmistetaan työntekijöiden nopea pääsy tai paluu työmarkkinoille**: heikoimmassa asemassa olevien ammattikoulutus ja tuki, muutokset sairaus- tai työkyvyttömyysturvaan ja uudet säännöt työttömyysturvan piiriin kuulumisesta,

- toimenpiteet, joilla **tuetaan heikoimmassa asemassa olevia**: vähimmäistulon/-palkan korottaminen, työttömyysturvan laajentaminen, asumis- ja perheavustusten korottaminen ja verohelpotusten ja -vapautusten lisääminen sekä toimenpiteet ylivelkaantumisen tai ulosottojen torjumiseksi,
- toimenpiteet, joilla **vahvistetaan sosiaalista suojelua ja investoidaan sosiaali- ja terveysalan infrastruktuuriin**: investoinnit asuntoihin, sairaaloihin, perusterveydenhuoltoon, pitkäaikaishoidon rakenteisiin ja kouluihin sekä toimet, joilla eläkerahastoja autetaan huolehtimaan pitkäaikaisista veloistaan.

Kriisin vaikutus työllisyyteen ja sosiaalikysymyksiin on vasta selviämässä ja on pahempi kuin useimpia alkuperäisiä toimenpiteitä käyttöön otettaessa odotettiin. Tämän vuoksi kaikilla tasoilla on vauhditettava ponnisteluja työttömyyden hoitamiseksi ja sosiaalituki-, terveydenhuolto- ja kansanterveysjärjestelmien mukauttamiseksi ja nykyaikaistamiseksi. Toimeentulotuki sekä aktiiviset toimenpiteet edistävät yhdessä kysyntää ja helpottavat työelämään palaamista sekä ehkäisevät sosiaalista syrjäytyneisyyttä.

Jotta jäsenvaltioita auttaa selviytymään kriisistä ja soveltamaan elvyttämistoimenpiteitä, käytettävissä olevia rahoitusvälineitä vahvistetaan. **Euroopan globalisaatiorahaston uudistamisen**⁸ myötä voidaan auttaa nopeasti työntekijöitä ja yhteisöjä, joita työpaikkojen vähentäminen on koskettanut erityisen merkittävästi.

Nykyisistä **Euroopan sosiaalirahaston ESR:n** ohjelmista annetaan tukea vuosittain 9 miljoonalle työntekijälle, ja pelkästään vuonna 2009 niiden kautta annetaan avustuksia 10,8 miljardia euroa. ESR:n avulla voidaan vastata kriisin synnyttämiin tarpeisiin esimerkiksi työvoiman kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamiseksi, työmarkkinaosapuolten yhteisten aloitteiden tukemiseksi, sosiaalisen innovaation ja työllisyyttä koskevan kumppanuuden edistämiseksi tai julkisten työllisyyspalvelujen vahvistamiseksi. Sääntöjensä yksinkertaistamisen⁹ ansiosta ESR:n ennakkomaksuja voidaan lisätä välittömästi 1,8 miljardilla eurolla. Jos ESR:n ohjelmia on muutettava kriisin synnyttämistä tarpeista huolehtimiseksi, komissio varmistaa aina, että ohjelmien muutokset saadaan valmiiksi mahdollisimman nopeasti.

Jäsenvaltioissa on räätälöitävä työllisyyden tukemiseen lisätoimenpiteitä yhdessä työmarkkinaosapuolten kanssa kunkin maan omien talousolosuhteiden ja työmarkkinatilanteen mukaisesti, mutta samalla on otettava huomioon pitkän aikavälin rakenneuudistustarpeet. Toimenpiteillä olisi helpotettava pitkän aikavälin rakenneuudistuksia aloilla, joilla tarvetta on eniten, sekä lisätä alojen kilpailukykyä ja inhimillistä pääomaa. Lisäksi toimenpiteiden avulla olisi pystyttävä vastaamaan keskeisiin pitkäaikaisiin haasteisiin, kuten väestön ikääntymisen vaikutus työvoiman tarjontaan, ja tuettava siirtymistä vähäpäästöiseen talouteen.

Komissio edistää jäsenvaltioiden keskinäistä oppimista ja parhaiden käytänteiden vaihtoa, jotta voitaisiin maksimoida myönteiset heijastusvaikutukset ja hakea yhdessä ratkaisua kriisin myötä ensimmäistä kertaa esiin tulleisiin haasteisiin.

⁸ KOM(2008) 867, 16.12.2008.

⁹ KOM(2008) 813, 26.11.2008.

Seuraavat **osatekijät** voivat auttaa jäsenvaltioita asianmukaisten ja tehokkaiden toimenpiteiden suunnittelussa:

- **Työvoiman pitäminen työllistettynä** erityisesti antamalla taloudellista tukea väliaikaisiin joustavan työajan järjestelyihin. Työajan väliaikainen mukauttaminen (lyhennetty työaika) tuotantotarpeiden mukaan voi helpottaa työpanoksen joustoa. Kun laajoja irtisanomisia ei tule, kriisin yhteiskunnalliset vaikutukset voivat lieventyä ja yritykset voivat säästyä merkittävilta kustannuksilta, joita irtisanomisista ja (uudelleen)palkkaamisesta aiheutuu, sekä yrityskohtaisilta inhimillisen pääoman menetyksiltä. Tähän on yhdistettävä toimenpiteitä, joilla tuetaan työllistettävyyttä ja ohjataan ihmisiä uusiin työpaikkoihin, jolloin työntekijät pystyvät tarttumaan uusiin mahdollisuuksiin noususuhdanteen alettua. Toimenpiteitä on koordinoitava, jotta vältetään kielteiset heijastusvaikutukset muihin jäsenvaltioihin.
- **Aktivoinnin lisääminen ja riittävän toimeentulotuen tarjoaminen** niille, joita taantuma koskettaa eniten, sekä sosiaaliturvan täysimääräinen käyttäminen joustoturvan mukaisesti. Työttömyysturvan väliaikaista laajentamista ja/tai vähimmäistulosäännösten vahvistamista olisi harkittava niissä maissa, joissa työttömyysturva on ajallisesti tiukasti rajoitettu. Työhön palaamiseen liittyvät kannustimet olisi säilytettävä entisellään ja heikoimmassa asemassa olevia ryhmiä tuettava aktiivista osallisuutta koskevan strategian mukaisesti.
- **Investointi uudelleenkouluttamiseen ja taitojen parantamiseen**, erityisesti lyhyttä työaikaa tekevien työntekijöiden osalta ja niillä aloilla, joilla tilanne on heikkenemässä. Ensisijaisena olisi pidettävä koulutusta, jolla tähdätään tulevien työvoimatarpeiden täyttämiseen, esimerkiksi nk. vihreisiin työpaikkoihin. Tulevia työvoimatarpeita olisi siis osattava ennakoida. Työvoimapalveluja olisi vahvistettava, jotta lisääntyneestä työttömyydestä pystyttäisiin huolehtimaan.
- **Finanssikriisin yksilöihin kohdistuvan suoran vaikutuksen lieventäminen** erityistoimenpiteillä ylivelkaantumisen estämiseksi ja rahoituspalvelujen käyttämättömyyden ylläpitämiseksi. Niissä maissa, joiden eläkejärjestelmät ovat suurelta osin ennalta rahoitettuja, rahastojen toiminnan ennalleen palaaminen on erityisen tärkeää eläkeläisten nykyisen ja tulevan toimeentulon varmistamiseksi.
- **Työntekijöiden vapaan liikkuvuuden varmistaminen** yhteismarkkinoiden sisällä tuo taantuman yhteydessä mukanaan uusia mahdollisuuksia. Se voi auttaa jopa taantuman aikaan sovittamaan yhteen työntekijöiden taidot ja työmarkkinoiden tarpeet. Lähetettyjä työntekijöitä koskevassa direktiivissä helpotetaan työntekijöiden vapaata liikkuvuutta rajat ylittävien palvelujen tarjoamisen yhteydessä ja suojataan työntekijöitä sosiaaliselta polkumyynniltä. Komissio pyrkii saamaan jäsenvaltioiden ja työmarkkinaosapuolten kanssa aikaan yhteisen tulkinnan direktiivistä, jotta sen käytännön soveltaminen, erityisesti jäsenvaltioiden välinen hallintoyhteistyö, voisi toimia aiotulla tavalla.
- **Tukitoimien** harkitseminen, esimerkkinä vähän koulutettujen työntekijöiden sosiaaliturvamaksujen laskeminen. Palkkaa ja verotusta koskevissa toimenpiteissä olisi otettava huomioon kunkin jäsenvaltion kilpailuasema ja tuottavuuden kasvu.
- Riittävä tuki **nuorisotyöttömyyteen** ja pelkän oppivelvollisuuskoulun suorittamiseen liittyvien ongelmien ratkaisemiseen. Nuoruudessa koulutuksen ulkopuolella tai työttömänä vietetyllä ajalla voi olla pysyviä vaikutuksia. Jäsenvaltioiden olisi valmistauduttava siihen ja kannustettava sitä, että **koulutuksen** kysyntä kasvaa, kun nykyiset opiskelijat jatkavat

opintojaan ja työnsä menettäneet pyrkivät opiskelemaan uusia taitoja. Näin voidaan jo ennakoita tulevia työvoimamarkkinoiden kasvualoja, kuten nk. vihreitä työpaikkoja.

- Työllisyysturvallisuuden uudistamiseen tähtäävien toimenpiteiden sisällyttäminen **joustoturvaan**, jossa otetaan huomioon kaikki lainsäädännön osatekijät, jotta vähennetään segmentoitumista ja parannetaan työmarkkinoiden toimintaa.

4.2. Euroopan työllisyyttä käsittelevä huippukokous

Eurooppalaisesta lähestymistavasta voi olla lisäarvoa jäsenvaltioiden työllisyyteen liittyvissä ponnisteluissa, ja sen avulla voidaan välttää vääristävä vaikutus. Toukokuussa pidettävä työllisyysasioita käsittelevä huippukokous tarjoaa mahdollisuuden arvioida tilanteen kehittymistä ja sopia konkreettisista lisätoimenpiteistä. Huippukokousta valmistellaan yhdessä työmarkkinaosapuolten kanssa uudistetun sosiaalisen toimintaohjelman myötä viime vuoden aikana saavutetun edistyksen pohjalta.

Huippukokouksessa pyritään kolmeen tavoitteeseen:

- Sen avulla olisi nopeutettava taantumasta palautumista keskittymällä rakenneuudistukseen, jolla luodaan joustavammat, turvatummat ja osallisuutta edistävät työmarkkinat.
- Sen yhteydessä olisi sovittava yhtenäisestä toimintalinjasta kriisin yhteiskunnallisten vaikutusten lieventämiseksi.
- Sen myötä olisi saatava työmarkkinaosapuolten ja sidosryhmien edustajien kanssa aikaan yhteisymmärrys siitä, miten sosiaalipolitiikkaa voitaisiin nykyaikaistaa työntekijöiden ja työnantajien yhteiseksi hyödyksi.

Eryitystä huomiota voitaisiin antaa työttömyyden torjumiseen siten, että pääpaino on nuorten ja heikoimmassa asemassa olevien työntekijöiden sijoittumisessa työmarkkinoille. Huippukokouksessa voitaisiin myös tarkastella, miten EU:n toimintalinjoilla tuettaisiin paremmin jäsenvaltioiden työtä erityisesti työmarkkinoiden rakenteellisten heikkouksien korjaamiseksi kasvua ja työllisyyttä koskevan Lissabonin strategian suositusten mukaisesti.

Huippukokousta valmistellaan yhdessä työmarkkinaosapuolten kanssa ja kaikkia sidosryhmiä kuullaan. Kerätäkseen pohdintoja huippukokouksen aiheista ja toivottavista tuloksista komissio järjestää seminaareja useissa eri jäsenvaltioissa saattaakseen yhteen Euroopan parlamentin, työmarkkinaosapuolten, kansalaisjärjestöjen ja kansalaisyhteiskunnan edustajat. Näin täydennetään komission jatkuvasti käymää vuoropuhelua jäsenvaltioiden ja Euroopan työmarkkinaosapuolten kanssa. Tämä laaja ja avoin valmisteluvaihe muodostanee vahvan perustan laajalle yhteisymmärrykselle toukokuussa odotettavissa olevista konkreettisista tuloksista.

5. MAAILMANLAAJUISEN ELPYMISEN EDISTÄMINEN: EUROOPAN PANOS G20-HUIPPUKOKOUKSEEN

Meneillään oleva kriisi on maailmanlaajuinen. Se, miten laajasti ja nopeasti tapahtumat yhdellä maailman rahoitusjärjestelmän kannalta keskeisellä finanssimarkkina-alueella vaikuttivat koko finanssijärjestelmään ja heijastuivat reaalitalouteen kaikkialla, on osoitus maailman eri alueiden keskinäisestä riippuvuudesta.

EU oli tärkeässä roolissa, kun pyrittiin tekemään selväksi, että nyt tarvitaan koko maailman kattavia ratkaisuja. EU:n aloitteesta Washingtonissa pidettiin marraskuussa 2008 G20-ryhmän huippukokous, jossa sovittiin toimintasuunnitelmasta kansainvälisen rahoitusjärjestelmän uudistamiseksi globalisaation realiteettien mukaan.

EU:n on esiinnyttävä edelleen yhtenä rintamana G20:n huippukokouksessa, joka pidetään Lontoossa 2. huhtikuuta. Voimme olla vahva ja vaikutusvaltainen kumppani, sillä taustallamme on pitkä ja menestyksenkäs kokemus markkinoiden alueellisesta yhdentymisestä ja tehokkaasta hallintorakenteiden kehittämisestä.

Euroopan talouden elvytys suunnitelman toteuttaminen on pääsemässä vauhtiin taustanaan Euroopan rahoitusmarkkinoiden kunnianhimoisen uudistus. Euroopan unioni pystyy sen vuoksi erityisen hyvin ottamaan ohjat käsiinsä ja ehdottamaan konkreettisia ratkaisuja, jotka voivat johtaa tehokkaisiin tuloksiin maailmanlaajuisesti.

Tässä työssä olisi otettava huomioon myös tarve saada aikaan ilmastonmuutokseen liittyviä koko maailman kattavia ratkaisuja. Siirtyminen vähäpäästöiseen talouteen tuonee mukanaan uusia kasvumahdollisuuksia paitsi Euroopassa, myös maailmanlaajuisesti. Lontoon huippukokouksessa olisi näin ollen vahvistettava sitoumus kunnianhimoisen tuloksen aikaansaamisesta YK:n ilmastonmuutosneuvotteluissa Kööpenhaminassa joulukuussa 2009.

Meidän olisi myös varmistettava, että Lontoon huippukokouksessa annetaan selkeä viesti tarpeesta pitää maailmanmarkkinat avoimina. Vaikka kaikki ovat yhtä mieltä siitä, että historian esimerkit protektionismista taantumien yhteydessä ovat katastrofaalisia, eri maissa sisäinen paine soveltaa rajoittavia toimenpiteitä voi olla voimakas. Tällainen uhka on hyvin tärkeä sulkea pois yksiselitteisellä viestillä.

Kriisi vaikuttaa myös EU:n mahdollisiin ehdokasmaihin ja naapurimaihin. Komissio on edelleen sitoutunut työskentelemään eurooppalaisten ja kansainvälisten rahoituslaitosten kanssa tukeakseen niiden taloudellista vakautta ja kehitystä. Komissio on ottanut myönteisesti vastaan Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankin, EIP:n ja Maailmanpankin laatiman toimintasuunnitelman pankkien avustamisesta ja lainanannon tukemisesta joissakin Keski- ja Itä-Euroopan talouksissa.

Koska maailmanlaajuisen kriisin vaikutukset ulottuvat laajalle ja aiheuttavat taloustilanteen hidastumista kehitysmaissakin, meidän on pidettävä kiinni sitoumuksestamme auttaa myös niitä kriisin läpi, irti köyhyydestä ja kohti kestävästä kasvusta. Kestävässä ja avoimessa taloudessa on maailmantalouden elpymisen kannalta elintärkeää tukea kehitysmaita saavuttamaan vuosittaiset tavoitteet.

EU:n on noudatettava virallista kehitysapua koskevia tavoitteitaan, jotta kehitysapua voidaan käyttää yhdessä muiden mahdollisten keinojen kanssa kasvun, investointien, kaupan ja työpaikkojen luomiseen. EU:n olisi keskityttävä komission, jäsenvaltioiden ja EIP:n eri välineiden kautta esimerkiksi maatalouteen, ilmastonmuutokseen ja infrastruktuuriin, joissa on mahdollista suoraan tasata suhdanteita. Tämän lisäksi kehitysmaiden olisi otettava vahvasti vastuuta siitä, että niiden makrotalouden ja julkisen talouden hallinto on moitteetonta.

EU:n olisi pidettävä **Lontoon huippukokouksessa** tavoitteenaan kattavan ja konkreettisen toimenpidekokonaisuuden laatimista viimeaikaisten sisäisten päätösten mukaisesti. Huippukokouksessa olisi saatava aikaan vahva sitoumus **parantaa maailmanlaajuisia rahoitus- ja sääntelyjärjestelmää** siten, että kaikkiin alan toimijoihin ja välineisiin sovelletaan asianmukaista sääntelyä ja valvontaa seuraavin keinoin:

- **Avoimuuden ja vastuullisuuden lisääminen:** pankkien vakavaraisuutta koskevia sääntöjä sekä kirjanpitostandardeja olisi parannettava sisällyttämällä niihin suhdanteita tasaavia mekanismeja ja ratkaisemalla käypien arvojen ongelma; pankkien pääomavaatimusten olisi heijastettava paremmin maksuvalmiusriskejä ja arvopaperistamista koskevia kannustimia olisi järjestettävä uudelleen; kansainvälisen tilinpäätösstandardilautakunnan hallintorakenteita olisi parannettava.
- **Hyvän sääntelyn edistäminen:** sääntely ja valvonta, erityisesti Baselin pankkivalvontakomitean vakavaraisuusnormit, olisi ulotettava koskemaan kaikkia asianomaisia järjestelmään kuuluvia toimijoita, kuten hedge-rahastoja, pääomasijoitusrahastoja ja sääntelyn ulottumattomissa olevia luottolaitoksia; luottoluokituslaitoksiin olisi sovellettava tiukkoja vaatimuksia, jotta voidaan varmistaa luokitusten laatu ja avoimuus sekä se, ettei niihin liity eturistiriitoja; palkkiokäytänteet olisi oikaistava, jotta voidaan välttää lyhyen aikavälin liiallinen riskinotto ja saada palkkiot valvonnan piiriin.
- **Finanssimarkkinoiden integriteetin edistäminen:** yhteistyöhaluttomista tuomioistuimista olisi laadittava luettelo ja suunniteltava niiden vastaisten yhteisten toimenpiteiden kokonaisuus valvonnan, rahanpesun torjunnan, terrorismin rahoittamisen ja verotuksen suhteen; pankkeja olisi varoitettava lisätyin vakavaraisuusvaatimuksin ja tiukennetuin avoimuussäännöin toimimasta verokeitaissa¹⁰; välitettyjen arvopaperien hallintaa ja siirtoa koskevia sääntöjä olisi yhdenmukaistettava maailmanlaajuisesti.
- **Kansainvälisen valvontayhteistyön vahvistaminen:** olisi perustettava maailmanlaajuisia valvontakollegioita, joilla on tehokkuuden kannalta riittävät valtaoikeudet; valvojien olisi vaihdettava hyviä käytänteitä ja edistettävä niiden yhdenmukaistamista koko maailmassa.
- **Vakauserofoorumi** olisi laajennettava ennen 2. huhtikuuta pidettävää huippukokousta siten, että mukaan tulevat kaikki tärkeimmät nopeasti kasvavan talouden maan sekä Euroopan komissio.
- **Kansainvälisten rahoituslaitosten hallintotavan uudistaminen:** Lontoon huippukokouksessa olisi sovittava aikataulusta, jonka mukaan Kansainvälisen valuuttarahaston IMF:n ja Maailmanpankin hallintoa uudistetaan. Näiden kahden laitoksen huippuvirkojen nimitysjärjestelmää olisi arvioitava uudelleen.
- **IMF:n vahvistaminen:** jäsenvaltioiden olisi tuettava yhdessä IMF:n varojen väliaikaista kaksinkertaistamista. IMF:n olisi vahvistettava valvontaansa syventämällä rahoitusalan kysymysten seuranta, lujittamalla monenvälistä valvontaa ja varmistamalla, että esimerkiksi maailmantalouden epätasapainon korjaamisesta käydään monenvälisiä neuvotteluja. Yhteistyötä vakauserofoorumin kanssa olisi lisättävä ja perustettava yhteiset ennakkovarointusjärjestelmät. IMF:n olisi tarkasteltava säännöllisesti vakauserofoorumin jäseniä ja muita järjestelmän kannalta tärkeitä maita ja ilmoitettava havaitut heikkoudet ennakkovarointusjärjestelmään; uudistuksiin olisi sisällyttävä sisäisiä menettelyjä, ja niillä olisi varmistettava, että IMF:n valvonnan tärkeimmät löydökset toimitetaan kansainväliselle valuutta- ja rahoituskomitealle.

¹⁰ Komissio esittää piakkoin ehdotuksia, jotka koskevat tietojenvaihtoa ja avoimuutta verotusasioissa EU:n sisällä ja kolmansien maiden kanssa.

- **Maailmanpankin ja alueellisten kehityspankkien kehittäminen:** pankkien olisi käytettävä välineitään joustavasti antaakseen tukea jo ennakolta kriisin vaikutusten lieventämiseen erityisesti kun kyseessä ovat heikoimmassa asemassa olevat väestönosat. Pankkien toimintaan olisi taattava riittävästi rahoitusta.

Huippukokouksessa olisi **tuettava maailmanmarkkinoiden tasapainoista kasvua** seuraavin keinoin:

- **Maailmanlaajuisen elpymisen edistäminen koordinoimalla julkisen talouden toimenpiteitä** ja niiden reaali vaikutuksia **kansainvälisesti**. EU hoitaa oman osansa maailman ponnisteluista kasvun palauttamiseksi. Kansainvälisellä yhteistyöllä olisi varmistettava, että nykyiset toimenpiteet mukautuvat julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyYTEEN; samalla olisi pohdittava, miten voidaan pitää yllä tarvittavia investointeja pitkän aikavälin toimintaperiaatteisiin, kuten innovaatioon, koulutukseen, energiatehokkuuteen ja vähäpäästöiseen talouteen. Kun elpyminen alkaa, on syytä palata makrotaloudellisiin kannustimiin järjestäytyneesti ja koordinoitusti.
- **Avoimen kaupan edistäminen** täydennyksenä finanssipoliittisille elvytystoimille. G20-maiden olisi pyrittävä avaamaan maailmanmarkkinoita edelleen. Dohan kierros on tärkeä saada loppuun ajoissa nykyisten maataloutta ja teollisuustuotteita koskevien neuvotteluasiakirjojen pohjalta. Lontoon huippukokouksessa olisi toistettava vahva yhteinen protektionismin vastainen kanta Washingtonissa sovitun sitoumuksen ja WTO:n seurantamekanismin mukaisesti. G20-kumppaneiden olisi tuotava esiin vahva yhteinen aikomus panna sitoumus täytäntöön korkeimmalla poliittisella tasolla.
- **Kaupan rahoittamista koskeva monenvälinen aloite**, jolla tuetaan Maailmanpankkiryhmän ja muiden asiaa käsittelevien monenvälisten kehitysyhteistyötahojen työtä niiden laajentaessa kaupan rahoitukseen liittyvää toimintaansa.
- **Maailmanlaajuinen kehitysyhteistyö** on osa maailmanlaajuisen kriisin ratkaisua ja perusta rauhan ja vakauden edistämiseksi kaikkialla maailmassa. Lontoon huippukokouksessa olisi vahvistettava sitoumus tukea kehitysmaiden kasvuun ja köyhyyden torjuntaan liittyvää työtä erityisesti vuosituhattavoitteen kautta. Jotta voitaisiin helpottaa kehitysmaiden aktiivista osallistumista kansainväliseen kauppaan, G20:n olisi täytettävä kauppaa tukevaa apua ("aid for trade") koskevat lupauksensa ja annettava vähiten kehittyneille maille mahdollisuus tulla niiden markkinoille tulleita ja kiintiöittä.

6. PÄÄTELMÄT

Tässä tiedonannossa esitetään, miten Euroopan unioni voi vastata finanssi- ja talouskriisiin jo toteutettujen toimenpiteiden pohjalta. EU on siirtymässä uuteen vaiheeseen elvytysuunnitelman täytäntöönpanossa. Nyt tarvitaan tehokasta toteutettujen toimenpiteiden koordinoitua, jotta voidaan varmistaa, että toimenpiteet toimivat mahdollisimman hyvin yritysten, kotitalouksien ja yhteisöjen auttamiseksi eri puolilla Eurooppaa. Tämä tiedonanto heijastelee valtioiden ja hallitusten päämiesten 1. maaliskuuta 2009 käymää keskustelua. Sen mukaan elpymistä helpottaa, jos jäsenvaltioiden toimet suunnitellaan siten, että ne voivat olla edistämässä talouden kasvua myös muissa jäsenvaltioissa. Tehokkaan koordinoinnin ansiosta yhteismarkkinat voivat olla ponnahduslautana talouden elpymiselle.

Komissio esittää, että kevään Eurooppa-neuvosto

- katsoo tarpeelliseksi kehittää finanssialalle uusi uudistustoimenpidepaketti, johon kuuluvat myös uudet, Larosièren työryhmän tuloksiin perustuvat finanssialan valvontapuitteet, ja päättää kyseisten puitteiden pääkohdista kesäkuussa pidettävässä kokouksessaan komission tuonnempana esittämien ehdotusten pohjalta, sekä kehottaa neuvostoa ja Euroopan parlamenttia antamaan etusijan ehdotuksille, joita komissio esittää tulevien kuukausien aikana rahoituspalvelujen sääntelyn alalla,
- kehottaa jäsenvaltioita toteuttamaan tarvittavat toimet pitkän aikavälin taloudellisen vakauden varmistamiseksi tarkistetun kasvu- ja vakaussopimuksen mukaisesti heti, kun talouden olosuhteet sen sallivat,
- kehottaa jäsenvaltioita nopeuttamaan kansallisten elvytyspakettien ja rakenneuudistusten toteuttamista,
- kehottaa jäsenvaltiota soveltamaan 3.2 kohdassa esitettyjä yhteisiä periaatteita niiden suunnitellessa ja toteuttaessa toimenpiteitä reaalitalouden vahvistamiseksi,
- kehottaa jäsenvaltiota tukemaan kansalaisia kriisin läpi tässä tiedonannossa esitettyjen osatekijöiden pohjalta,
- tukee toukokuussa pidettävän Euroopan työllisyyttä koskevan huippukokouksen valmisteluprosessia,
- hyväksyy Euroopan unionin yhteisen kannan Lontoossa pidettävää G20-huippukokousta varten.